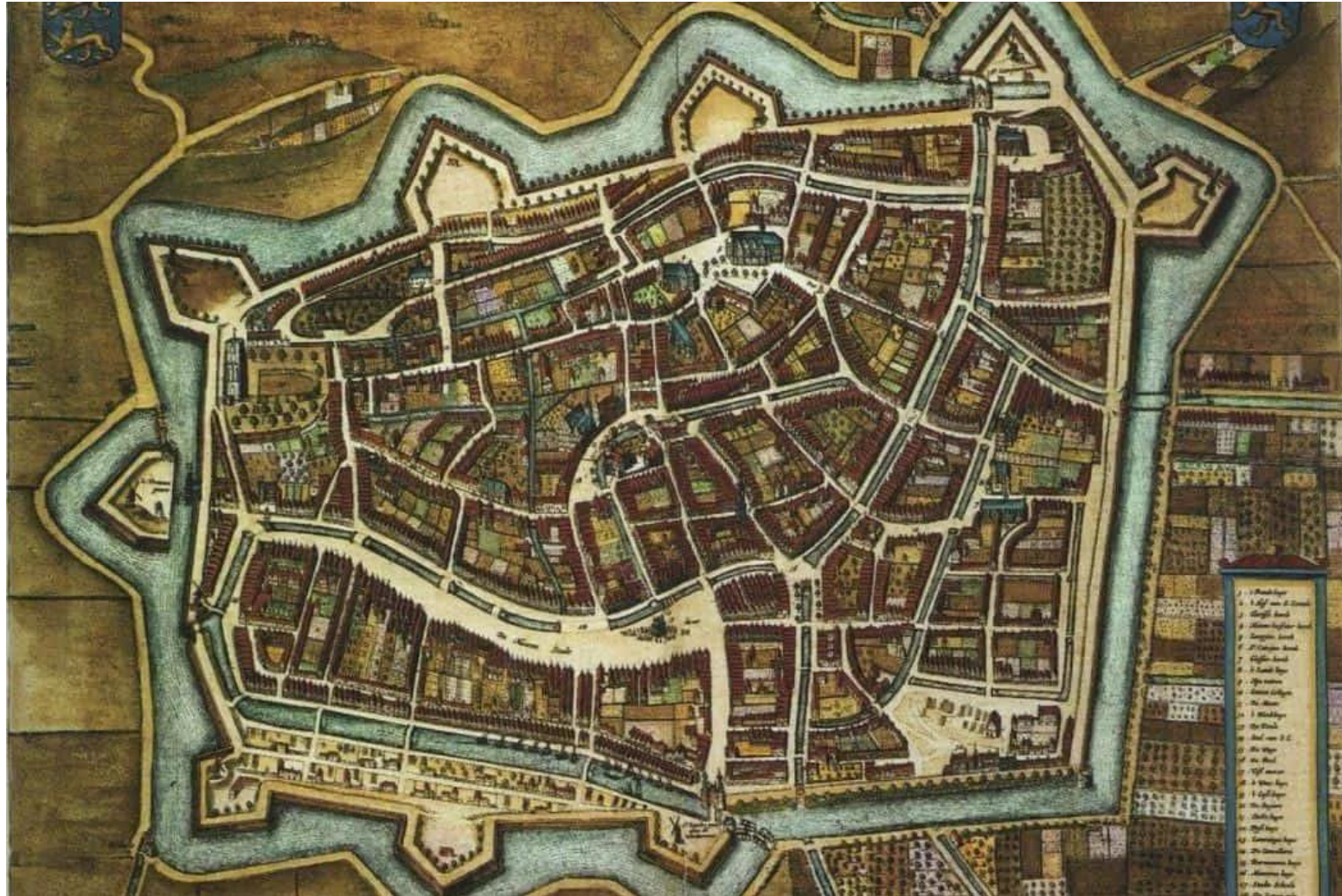

11 Friese steden & Stadsrechten

Tijd van steden en staten

In dit boekje ga je meer te weten komen over stadsrechten. Je leert wanneer de 11 Friese steden de stadsrechten hebben verkregen en ook waarom. Je mag een device gebruiken om tot de verschillende antwoorden te komen. Ook kun je de bijgeleverde teksten gebruiken. Veel succes!

Opdracht 1:

Zoek uit waar de 11 steden liggen en teken de steden in de kaart.

De 11 Friese steden:

Nu weet je waar alle steden van Friesland liggen. Maar waarom zijn het eigenlijk steden? Sommige van deze steden zijn namelijk kleiner dan de meeste dorpen. Neem bijvoorbeeld de stad Sloten, deze stad is piepklein en heeft ongeveer 750 inwoners. De reden dat het toch een stad is heeft te maken met de geschiedenis. Sloten lag namelijk aan een belangrijke waterweg van Sneek naar de Zuiderzee en was zo ook verbonden met een aantal Hanzesteden. Op de kruising waar Sloten lag kon je dus tol heffen. Wie de macht over sloten had kon bepalen wie er door mocht varen en wie moest stoppen. Zo werd Sloten dus belangrijk en kreeg het dus stadsrechten in 1426.

Maar wat zijn nu eigenlijk stadsrechten?

Stadsrechten zijn privileges die sommige nederzettingen kregen. Deze privileges konden van alles zijn. Bijvoorbeeld:

- Het recht om een muur te bouwen om de stad.
- Het recht om een markt te mogen organiseren.
- Het recht om eigen bestuur te hebben met aan het hoofd een burgermeester en schepenen.
- Het recht om een eigen rechtbank te mogen hebben.
- Het recht om goederen te mogen wegen in een waag.

Het verkrijgen van stadsrechten betekende dat je als stad kon groeien en ontwikkelen op economisch en politiek niveau.

Opdracht 2:

Kies een van de volgende steden uit:

- Leeuwarden
- sloten
- Stavoren
- Harlingen
- Sneek
- Hindeloopen
- Bolsward
- Dokkum
- IJlst
- Workum
- Franeker

Beantwoord de volgende vragen:

Wanneer heeft jouw stad stadsrechten ontvangen?

Welke stadsrechten heeft jouw stad ontvangen?

Wat is een leuk weetje over jouw stad?

Opdracht 3:

Zoek een middeleeuws gebouw uit de stad die je gekozen hebt. Let op! Dit betekent dat het gebouwd is tussen 500-1500 na Christus. Het dient dus een middeleeuws gebouw zijn. Dat betekent dat het gebouwd is tussen 500 en 1500. Beantwoord nu de vragen over je gebouw:

Wanneer is het gebouwd?

Wat was de functie vroeger van het gebouw? En wat is de huidige functie?

Wat is een leuk weetje over dit gebouw?

Opdracht 4:

Je weet nu wanneer de door jouw gekozen stad stadsrechten heeft verkregen. Zoek uit wat de volgende begrippen betekenen. Doe dat door de begrippen aan de juiste betekenis te koppelen.

Stadsrechten

een belangenorganisatie van personen met hetzelfde beroep. Mensen konden hier kennis en ervaring delen.

Waag

Door de stadsheer verleende privilegebrief waarin een zekere mate van autonomie werd erkend en de rechten van de heer werden omschreven. Dit was voor iedere stad verschillend. Dikwijls hield het stadsrecht in dat de plaats een eigen bestuur en wetgeving kreeg

Gilde

Een gebouw waar goederen werden gewogen. Het recht om hiervan gebruik te mogen maken is 1 van de stadsrechten.

Hanze

een samenwerkingsverband van handelaren en steden tijdens de middeleeuwen. Door samenwerking probeerden ze hun handel te beschermen en uit te breiden.

Hieronder zie je een kopie van het document waar de stadsrechten van Leeuwarden in zijn vast gelegd.

Op de volgende website kun je dit eeuwenoude document zelf lezen!
<https://geschiedenislokaalfryslan.nl/tools/transcriptie>

Opdracht 5:

Na het maken van deze opdrachten heb je wat meer inzicht in wat stadsrechten zijn. Ook heb je een specifieke Friese stad onderzocht. Bij deze laatste opdracht ga je in tweetallen je bevindingen laten zien aan de klas. Dit doe je door het volgende te doen.

Je mag een laptop of smartphone gebruiken om onderzoek te doen naar je stad.

Je Maakt een poster waar je de volgende onderdelen van je stad laat zien:

- ❖ De naam van de stad.
- ❖ Wanneer je stad stadsrechten heeft gekregen.
- ❖ Waarom je stad stadsrechten heeft gekregen.
- ❖ Een middeleeuws gebouw en de functie.
- ❖ Leuk feitje over jouw stad of over jouw gebouw.
- ❖ Plaatjes van je stad en je gebouw.
- ❖ Een kaart uit de middeleeuwen van de stad. Deze kun je hier vinden:

<https://www.frieslandopdekaart.nl/home/>

Wanneer de poster klaar is mag je deze ophangen in de klas. Iedereen heeft nu een goed beeld van de middeleeuwse geschiedenis van de 11 Friese steden.